

tőt a zsidó közösség felkészületlensége és atomizálódása, valamint a németek és magyar szövetségeik túlereje láttán.

A Tanács tagjainak nyújtott kedvezmények

Elég valószínű azonban, hogy a németek politikájának és céljainak értékelésében a magyar zsidó vezetőket bizonyos fokig befolyásolták azok a kedvezmények, amelyekben az SS őket és családtagjaikat részesítette. Szokványos SS-módszer volt ez minden, náci megszállás alatt álló országban, mégpedig nemcsak a zsidó vezetőkkel, hanem a helyi tisztségviselőkkel szemben is. A náci így nyerték el bizalmukat és együttműködésüket. A zsidók esetében ezek a kedvezmények elsősorban azt jelentették, hogy a vezetőket és legközelebbi családtagjaikat mentesítették számos zsidóellenes intézkedés hatálya alól. Ezek a kedvezmények azonban rendszerint átmenetiek voltak, mert mihelyt adott területen befejeződött a gettóba tömörítés és a deportálás, magukat a vezetőket is összeszedték, és ugyanolyan bánásmódban részesítették, mint a többieket. A nácioknak nyilvánvalóan ez volt a szándékuk Magyarországon is, és vidéken így is jártak el. Horthynak a deportálás leállítására vonatkozó, 1944. július 7-i döntése azonban lehetővé tette, hogy a Központi Tanács vezetői és a budapesti zsidók elkerüljék vidéki társaik sorsát.

Egyszerre különös és meglepő, hogy a magyar zsidó vezetők, akik már sokat tudtak a náci eljárásairól, ugyanúgy cselekedtek, mint a náci megszállás alatt álló Európában élő társaik, akiknek ilyen ismereteik még nem voltak.

A magyarországi zsidóság egyik első, a náci által kedvezményes elbánásban részesített vezetője óbudai Freudiger Fülöp volt. Fivérét, Sámuelt a Gestapo március 21-én, kedden letartóztatta, és több más tússzal együtt a Rabbiképző Intézet Röck Szilárd utca 26. alatti épületébe vitte, amely akkor Wisliceny ellenőrzése alatt álló SS-internálótábor volt. Freudiger, akinek Stern semmiféle ígéretet nem tett, hogy a Tanács hivatalosan közbenjár fivére érdekében, elhatározta, hogy maga veszi kezébe az ügyet, és felkereste Wislicenyt az Astoria Szállóban, az Eichmann-féle különleges alakulat akkori ideiglenes székhelyén. Tá-jékoztatta Wislicenyt, hogy fivére letartóztatása miatt nem tud elmenni arra az ülésre, amelyet aznap délutánra az SS a zsidó vezetőkkel tervezett. Wisliceny, aki rájött arra, hogy Freudiger azon vezetők egyike, akikkel előző nap találkozott, biztosította arról, hogy fivérét szabadon fogják bocsátani. Freudiger és Wisliceny kapcsolata a hét vége felé szilárdult meg; az SS-vezető Kahan Niszonnal és Weiss Edith bárónővel együtt meghívta, amikor visszatért váratlan pozsonyi utazásáról. Wisli-